

eller at Præsten i den Henseende har en fortrinligere Dygtighed eller Berettigelse, end enhver anden dannet og skikkelig Mand. Forsaavidt man har meent, at Kaldsretten og Tilsynet nu er meget heldigt forenet, da er dette ingenlunde Tilfældet. Jeg skal her ikke indlade mig paa at bedømme Tilsynet; der er høist forffjellige Meninger om dette Tilsyns Bessaffenhed og om, hvorvidt egentlig de, som skulle føre Tilsynet, gjøre det; men jeg skal kun bemærke, hvad der jo ogsaa er bekjendt nok, at Kaldsretten er spredt omkring og udøves af Folk, som ikke egentlig føre Tilsynet. Naar der tales om, at f. Ex. Biskoppen i Sjællands Stift fører Tilsyn med Skolevæsenet i Sjælland, saa er dette et Udtryk, som ikke har just stort at betyde, og dernæst har jo ogsaa flere Lødsiere Kaldsret; men at disse føre Tilsyn med Skolevæsenet er mig ikke vitterligt.

Steen: Jeg troede, at den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) vilde kunne indsee, at Præsten meget godt kan have et kirkeligt Tilsyn med Religionsunderviisningen, uden at sammenblende dette Tilsyn med det andet. Den ærede Rigsdagsmand har ellers en særdeles stor Styrke i at gjøre sine Anskuelser populære og let fattelige, og at gjøre det paa en saadan Maade, at han ikke springer Noget over af det, der er væsentligt; men jeg troer ikke, at han idag har været saa ganske heldig i denne Henseende. Han har nemlig udhævet, at Amtmanden kan baade læse, skrive og regne ligesaa godt som nogen Anden, og at han altsaa ogsaa kan føre Tilsynet; men jeg troer nu, og det veed han dog upaatvilelig ligesaa godt, at der er en kvalitativ Forskjel imellem selv at have disse Færdigheder og at vide, hvorledes man kan og bør bibringe Andre dem, hvoraf Tilsynet med, om den vedkommende Skolelærer bestyrer sin Skole efter det pædagogisk rigtige Princip, er afhængigt. Jeg troer, at der er en stor Forskjel mellem disse to Ting, og at man idetmindste ikke bør fremsætte dem saaledes, som om om de i deres Begreb vare Et og det Samme. Naar han iøvrigt yttrede, at det var mere nødvendigt, at gjøre Fordring paa Sagkundskab, end at gjøre

de Fordringer gjældende, som her ere gjorte, da er jeg ganske enig med ham; men den Tid kommer ogsaa, da Fordringer til Sagkundskab ville blive gjorte gjældende.

Eschering: Det, der har bragt mig til at begjere Ordet, er, at jeg hørte et almindeligt Princip fremsat, som vel klinger godt, men som forekommer mig at være grundfalf. Det er det, at man skal lægge Kaldsretten der, hvor Controllen ligger, men da controllerer jo Den, som har kaldet, sig selv og kan skjule de Feil, han har begaaet ved Kaldsretten. Net, man skal stille Kaldsretten fra Tilsynet, kun derved faaer man et godt Tilsyn og en forsigtig Udøvelse af Kaldsretten (Hør!). Om der ingen anden Grund var til at lade dette Lovforslag gaae videre, synes mig det kunde være hensigtsmæssigt for at komme til at behandle dette og lignende Spørgsmaal. Jeg har altid været for, at den første Behandling traadte frem, førend en Sag gik i Udvalg, og ved Sagens Behandling af Regjeringen kommer den paa en Maade i Udvalg; det vil heller ikke være til nogen Hinder hverken for Rigsdagen eller for Regjeringen, om denne Sag til en vis Grad finder sin Behandling her, førend noget Lovforslag i denne Retning bliver gjort færdigt. Det er blevet nævnt her, at Communalloven og Skoleloven laae færdige til at komme frem, men det er ikke blevet nævnt, om de komme frem paa eengang, og naar disse to Love ikke komme frem paa eengang, kunne de ikke komme til at passe sammen, med mindre den ene indordner sig under den, som er endelig antagen. Man har ikke noksom lagt Mærke til hvad der vil komme frem, naar denne Sag kommer til yderligere Forhandling, nemlig at et Statsalmueffolevæsen er en Umulighed (Ja!), og at et kommunalt Almueffolevæsen, hvor Borgerne, som betale, og hvis Børn skulle undervises, selv faae Hovedindfyddelsen paa, hvorledes Skolevæsenet stilles, er det eneste, som kan give en virkelig Almueffoleunderviisning (Hør!). Alt Andet har været forsøgt, men forgjæves; intet kongeligt preussisk Almueffolevæsen har endnu godtgjort Andet, end at Folk havde lært den kongelige Catechismus, saaledes som den var skreven, forat de skulde bekjende sig til den.